

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
2069-19

meddelad i Stockholm den 29 januari 2020

KLAGANDE

Allmänna ombudet för socialförsäkringen
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Jönköpings dom den 5 mars 2019 i mål nr 3124-18

SAKEN

Arbetskadeförsäkring

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 212304

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:30

BAKGRUND

1. Den som förvärvsarbetar i Sverige är försäkrad för arbetsskada enligt arbetsskadeförsäkringen, som är en del av den allmänna socialförsäkringen. Med arbetsskada avses en skada till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet. Den som drabbas av en arbetsskada kan få ekonomisk ersättning för nödvändiga kostnader för bl.a. tandvård.
2. AA arbetar som skatterevisor vid Skatteverket. Som friskvårdsaktivitet spelade han ishockey och slog ut en tand. Aktiviteten utövades på betald arbetstid. Den var frivillig och deltagarna ordnade själva både lokal och utrustning.
3. AA begärde ersättning för tandvårdskostnader hos Försäkringskassan som avslog hans begäran med motiveringen att det aktuella olycksfallet inte hade en påtaglig anknytning till hans arbete som skatterevisor.
4. Allmänna ombudet för socialförsäkringen överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Växjö och yrkade att AAs olycksfall skulle godkännas som ett olycksfall i arbetet.
5. Förvaltningsrätten avslog överklagandet eftersom den aktuella friskvårdsaktiviteten inte ansågs ha en sådan påtaglig anknytning till AAs arbete som krävs för att olycksfallet ska anses utgöra ett olycksfall i arbetet i arbetsskadeförsäkringens mening. Kammarrätten i Jönköping avslog allmänna ombudets överklagande dit.

YRKANDEN M.M.

6. *Allmänna ombudet för socialförsäkringen* yrkar att olycksfallet ska förklaras ha skett i arbetet och att målet ska visas åter till Försäkringskassan för prövning av om AA har rätt till ersättning från arbetsskadeförsäkringen samt anför följande. Det är numera vanligt att arbetsgivare erbjuder sina anställda friskvård på betald

arbetstid och ofta tillhandahåller motionsanläggning eller andra lokaler där träning av olika slag kan utövas. Arbetsgivare uppmuntrar sina anställda att motionera för att hålla sig vid god hälsa och därigenom undvika sjukfrånvaro och detta gäller även för arbetsgrupper som inte behöver vara i god fysisk form för att utföra sina arbetsuppgifter. Den omständigheten att en friskvårdsaktivitet sker på betald arbetstid är en stark indikation på att den har ett samband med arbetet.

7. AA har inte yttrat sig.
8. *Försäkringskassan* har i ett av Högsta förvaltningsdomstolen inhämtat yttrande anfört att det bör krävas en påtaglig anknytning till arbetet för att ett olycksfall som inträffar under en friskvårdsaktivitet ska omfattas av arbetsskadeförsäkringen. Att aktiviteten har skett på betald arbetstid är inte tillräckligt utan även andra omständigheter måste beaktas, såsom att arbetet ställer särskilda krav på god fysik liksom av vem och på vilket sätt aktiviteten organiseras.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

9. Frågan i målet är om en skada till följd av ett olycksfall som inträffat i samband med en friskvårdsaktivitet som utövats på betald arbetstid ska anses utgöra en arbetsskada. Med arbetsskada avses enligt 39 kap. 3 § socialförsäkringsbalken en skada till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

10. Till olycksfall i arbetet hänförs i första hand olycksfall som inträffar när den skadade utför sitt egentliga arbete och i allmänhet även andra olyckor som inträffar på arbetsplatsen. Även en olycka som inträffar utanför arbetsplatsen kan betraktas som ett olycksfall i arbetet, men då krävs det att ”arbetstagaren vid olyckstillfället var stadd i arbetsgivarens ärenden” (prop. 1954:60 s. 109) eller i

DOM

Mål nr
2069-19

vart fall utförde något i arbetsgivarens intresse. I samtliga fall gäller att det måste finnas ett samband mellan olyckan och arbetet för att det ska vara fråga om ett olycksfall i arbetet. (Se t.ex. HFD 2019 ref. 19, RÅ 2010 ref. 85, RÅ 2007 ref. 1, RÅ 1996 ref. 76 och RÅ 1996 not. 105.)

11. Det är numera vanligt att arbetsgivare som personalvårdsförmån erbjuder sina anställda möjlighet till motion och annan friskvård. Sådana friskvårdsaktiviteter kan utövas i lokaler som ägs eller på annat sätt disponeras av arbetsgivaren men det är betydligt vanligare att arbetsgivaren lämnar ett ekonomiskt bidrag som den anställda får använda för valfritt friskvårdsändamål, t.ex. för att betala inträde till en motionsanläggning eller lösa medlemskap hos ett friskvårdsföretag.
12. Dagens friskvårdsförmåner är alltså av vitt skilda slag. En del avser aktiviteter som utövas på arbetsplatsen och på betald arbetstid eller i anslutning till arbetsdagens början eller slut. Andra utövas på den anställdes fritid och på en plats som denne själv bestämmer.
13. Att en person håller sig i god fysisk form och på så sätt minskar risken för ohälsa får anses gynna såväl personen själv som, i vart fall indirekt, dennes arbetsgivare. En grundläggande förutsättning för att en skada ska anses som arbetsskada och omfattas av arbetsskadeförsäkringen är emellertid, såvitt nu är aktuellt, att den har uppkommit till följd av ett olycksfall i arbetet, dvs. att den är arbetsrelaterad (prop. 2001/02:81 s. 102). Häri ligger att den aktivitet i vilken skadan inträffat måste ha ett samband med den skadades arbete.
14. Det är alltså inte tillräckligt att det indirekt kan anses vara till fördel för en arbetsgivare att dennes anställda motionerar och sköter sin hälsa för att en skada som en anställd ådrar sig under en friskvårdsaktivitet ska omfattas av arbetsskadeförsäkringen utan det bör krävas att den anställda utövar aktiviteten i fråga i arbetsgivarens intresse. Så kan exempelvis vara fallet om anställningen ställer särskilda krav på god fysik för att den anställda ska kunna utföra sina arbetsuppgifter (jfr RÅ 1996 ref. 76 och FÖD 133/81).

DOM

Mål nr
2069-19

15. AAs olycksfall inträffade visserligen i samband med en friskvårdsaktivitet som utövades på betald arbetstid. Deltagandet var emellertid frivilligt och aktiviteten ägde rum utan arbetsgivarens inblandning. AAs anställning som skatterevisor ställer dessutom inga särskilda krav på god fysik för att han ska kunna utföra sina arbetsuppgifter.
16. Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening saknas det samband mellan olyckan och arbetet som är en förutsättning för att skadan ska anses ha uppkommit till följd av ett olycksfall i arbetet. Överklagandet ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Margit Knutsson, Erik Nymansson, Mahmut Baran och Leif Gäverth.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Simon Isaksson.